

DIRVA

Nr. 99

Rugpiūtis-August 28, 1961

Cleveland, Ohio

BŪSIMOSE DERYBOSE LEMS TURIMA KARINĖ JĖGA

Grasymus nutraukti orinį susisiekimą seka karinės jėgos didinimas

Perdalytame Berlyne dar nė kiek nematyti įtampą atleidžiančių žymių. Priešingai, kasdieniniai pasistumdymai, pasieniais gaušėja, sargybų postų skaičius didėja, nors ginkluotais susirėmimais dar ir neišvirsta. Komunistai jau bandė paleisti šūvius virš vakariečių galvų. Aukų nebuvo, bet visi daleidžia, kad labai greit jų jau gali būti. Šūviai, leidžiami virš galvų dažnai pataiko ir į galvas.

Šiuo metu, kada apžvelgiame vėliausias Berlyno įvykių žinias, didžiausias dėmesys skiriamas Maskvos ir Rytų Vokietijos sutartinam grąšinimui, kad turi būti susiaurintas ar ir visai nutrauktas oro susisiekimas su Vakarų Berlynu. Apie tai jau buvome pranešę ir praėjusiame Dirvos numeryje.

Iš gerai informuotų šaltinių sakoma, kad jei sovietai tokio draudimo tikrai sieks, tai jau be šūvių vargiai apseis. Oro susisiekimo nutraukimas Vakarams yra ne vien prestižo reikalas, bet ir gyvybinė susisiekimo linija. Dėl to Vakarų valstybės Maskvai ruošia naują ir griežtą įspėjimą.

Vienok, dauguma dabartinių davinų sako, kad

Maskva ir jos tarnas Ulbrichtas nori įtampos, bet ne tokios, kuri į karą išvirstų. O kai žino, kad Vakarai pirmieji nepradės šaudyti, tai lengvą tą įtampą kasdien didinti net iki bandymų susisiekimą lėktuvais nutraukti.

Įtampai nemažėjant, pirmieji anglai perspėjo savo piliečius, kad nutrauktų keliones į Rytų Vokietiją. Panašūs perspėjimai, kad ir ne oficialūs, jau galioja ir kitų vakarų valstybių piliečiams. Kai kuriems pirkliams, kurie ruošėsi į rudėninę Leipcigo mugę, tokie įspėjimai, kad viską imasi savo atsakomybei, nėra malonūs.

Naujiems grąšinimams dėl orinio susisiekimo nutraukimo įtampą didinant, JAV savo ginklavimąsi ir karių skaičių sparčiai didina. Štai iki spalio 1 d. į bazes susirinks naujas 76,500 rezervistų karių kontingentas. Į Vakarų Vokietiją per metama 22,000 naujų karių. Tai lyg ir atsakymas. Bet ir anapus geležinės uždangos karių skaičiai taip pat sparčiai didinami. Mat, ir viena ir antra pusė jau neblogai supranta, kad deryboms atėjus reikės dažnai remtis savo turimos jėgos svoriu, o ne teisiniais argumentais, kurių sovietai nepaiso.

• Vakarų Vokietijos vyriausybė pareikalavo, kad iš Bonnos į Maskvą išvažiuotų rusų laikraštininkas Oleg Enakiev, kuris savo veikla pasidarė nepageidaujamu.

• Vakarų Vokietijos statistikos žiniomis, ten dar yra likę Antrojo pasaulinio karo 230,000 svetimšalių pabėgėlių. Iš jų virš 8,000 dar tebegyvena stovyklose. Kiti arba privačiai samdo-

muose namuose arba specialiai statytuose namuose. Visos stovyklos numatomos likviduoti 1963 metais.

• Cape Canaveral raketų bazė Floridoje artimiausiu laiku bus penkių kartus praplėsta. Iš jos bus galima leisti raketas į mėnulį, o taip pat reikalui esant ir į labai tolimus taikinius žemėje. Cape Canaveral raketų bazė iš viso užims 80,000 akierių plotą, kaip iš žemėlapių matyti, labai patogiai įsikūšusio į jūrą.

• Argentinoj ir Brazilijoj vidaus padėtis žymiai įsitempė, kada į jas atsilankė Kubos ūkio komisaras Guevaros, komunistinis pabėgėlis iš Argentinos. Argentinoj, dėl pasimatymo su prezidentu Frondizi, turėjo pats prezidentas per radiją pasakyti kalbą ir tautai paaiškinti, kad su komunistine Kuba nebus draugaujama.

EMPIRE STATE TREČIA KARTĄ KEICIA ŠEIMININKUS

1931 m. New Yorke buvo pastatytas Empire State namas — tuometinis statybos stebuklas savo aukštumu ir naudojamo ploto didumu. Juo didžiavos ne tik New Yorkas, bet ir visa Amerika.

Empire State statybos kaštai 1931 metais siekė \$41,000,000. Bet jau 1951 m. parduodant kitiems savininkams už jį buvo gauta \$51,000,000. O dabar, trečią kartą parduodant naujiems savininkams, kurie tą didįjį namą pradės valdyti nuo ateinančių metų pradžios, už jį gauta \$65,000,000.

Empire State turi 2,000,000 pėdų naudojamo ploto ir per metus gauna virš \$10,000,000 nuomos.

NAUJŲ ĮSTATYMŲ KRUŠA ANT LIETUVOS (2)

MASKVA TAIKOSI PRIE VIEŠOSIOS PASAULIO NUOMONĖS

NELAUKTAI ATSISTATIDINO BRAZILIJOS PREZIDENTAS

Jonio Quadros

Rugpiūčio 25 d. nelauktai atsistatidinęs Brazilijos prezidentas Quadros, jau spėjęs pasižymėti, kaip Kubos komunistinio režimo rėmėjas, Pabaltijo valstybių atstovybių uždarytojas ir santykių su Maskva, kurių iki jo atėjimo neturėta, mezgėjas.

Quadros valdžioje išbuvo 7 mėnesius. Dėl savo naujos politikos susilaukė nemažai rėmėjų iš komunistų ir jiems talkinančių, bet nė kiek nemažiau ir priešų iš kariškių ir prieš komunistus kovojančių.

Jo atsistatidinimas tebėra mįslė. Pasigirdo balsų, kad savo atsistatidinimu nori sukelti audrą, kurios pasėkoje vėl grįžtų į valdžią. Jo atsistatidinimą tuoj sekė komunistų sukeltas demonstracijos, JAV pasiuntinybės apmėtymas akmenimis ir kiti sukelti neramumai.

Iš Brazilijos pranešama, kad ten labai gyvas kariuomenės judėjimas į strateginius postus. Tik viešumai nežinoma, kas tą judėjimą tvarko: Quadros draugai ar priešai.

A. Barauskas, vienas iš kompartijos respublikinio komiteto Lietuvoje sekretorių, aiškindamas naujojo baudžiamojo kodekso ypatybes, nepasakė nieko nauja. Jis ir neturėjo jokių naujienų, kadangi tas "savasis" kodeksas pažodžiui kartojta tai, kas jau žinoma iš prieš pustrėčių metų Maskvoje priimtų ir visai imperijai privalomų "pagrindinių nuostatų". Jau tada buvo aišku, kad Maskva baudžiamosios teisės srityje gana rūpestingai taikosi prie viešosios pasaulio nuomonės ir tuos baudžiamosios teisės nuostatus, į kuriuos Vakarų teisininkai nuolat "rodydavo pirštą", kaip į begėdišką nesiskaitymą su vyraujančių teisės pagrindų supratimu, pakeitę nuostatais, skambančiais visiškai panašiai, kaip ir "buržuazinėje teisėje".

Vienas iš ryškiausių pavyzdžių yra dėsnių, kurį A. Barauskas, ištikimai karto-

damas maskvinį "pagrindinių nuostatų", taip išreiškė: "atsako ir baustinas tik toks asmuo, kuris padarė baudžiamojo įstatymo nustatytą (tiksliau būtų — numatytą, arba apibūdintą) pavojaus visuomenei veiksmą", ir: "bausmė gali būti skiriama vien tik teisimo nuosprendžiu. Tai reišia, kad jokie kiti organai, išskyrus įstatymu nustatytą tvarką išrinktą teisimą, neturi teisės nagrinėti baudžiamųjų bylų, nustatinėti nusikaltimą padariusio asmens kaltės ir skirti jam kriminalines bausmes".

Skamba gražiai, galima sakyti, visiškai civilizuotai. Tai turėtų reikšti, kad Maskva atsisakė nuo dviejų nelemtai pagarsėjusių pabaisų, buvusių būdingų sovietinės teisės požymių. Atsisakė nuo vadinamojo analogijos dėsnių, kuris buvo išreikštas ligi šiol vei-

Šiemet sukanka 30 metų, kai dailininkas Vytautas K. Jonynas atėjo su savo darbais į dailės gyvenimą. Stasys Santvaras 3 puslapy rašo įspūdžius, aplankius niekad nepavargstantį, kūrybingą dailininką. Nuotraukoje V.K. Jonynas prie savo vitražų Pranciškonų koplyčioje Brooklyne, N.Y.

Vyt. Maželio nuotrauka

VILNIUJE IŠKILMINGAI PASITIKO UKRAINOS DUJAS

Rugpiūčio 15 dieną Vilniuje, dainų šventės estradoje Vingio parke, buvo suorganizuotos iškilmės pasveikinti Vilniaus miestą pasiekusioms degamosioms dujoms, vamzdžiais atvestoms iš Karpatų papėdės, vakarinės Ukrainos. Nors Vingio parke ir nenumatoma bent kiek žymesnio dujų vartotojų kiekio, visgi,

sudaryti įspūdžiui, ir į tenai buvo nuvestas vamzdis, kurio galas tapo iškeltas statmenai ir pastatytas priešais publiką, o viršūnėje, apie poros dešimčių metrų aukštyje, publikos akių vaizdoje, buvo uždegtos dujos. Susirinkusieji šaukė mišriai — "ura" ir "valio", — nes visiems degamųjų dujų atvedimo į Vilnių faktas buvo džiugus. Tik susirinkusiųjų dalies, o nedalyvavusiųjų iškilmėse tai ir labai žymios daugumos mintyse pasitenkinimą temdė klausimas, kad a d a ir k i e k teks dujomis apiečiuopiamai pasinaudoti "nepateptiesiems".

Mat, dujos iki Vilniaus tai atvestos, bet pačiame Vilniuje, kaip iškilmių metu buvo pasakyta, dujų paskirstomųjų vamzdžių suklota dar tik 44 kilometrai. O apgyventų gatvių Vilniuje yra per 600 kilometrų. Taigi, tuo tarpu dujos gali pasiekti vien tik Vilniaus gatvių dar tik apie 7 ar 8%, o dirbta apie treji metai. Tokiu greičiu tai tik po kokios penkiolikos metų visam Vilniaus miestui dujos gali tapti prieinamos, o ką jau kalbėti apie "visos Lietuvos" aprūpinimą. Nepaisant to, valdžios "garsiakalbiai" dėsto taip, lyg štai, kai tik Vingio parke uždegė dujų žibintą, tai jau ir visa Lietuva juo nušvito.

Apie dujas kalbama, kaip apie "ukrainiečių tautos dovaną lietuvių tautai", nors visi supranta, kad "padovanojo" dujas "motinėle Maskva", ukrainiečių tautai apie tai vargu ką ir težinant. Visi taip pat supranta, kad tai "dovana" ne toliau jau labdaringa, nes už

ją turės būti (ir žymia dailimi jau yra) "atsidovanota" darbu ir gaminiais. Tai, žinoma, yra labai svarbus krašto ūkio pagerinimas, bet tuo pačiu metu tai yra ir kolonistiškas investavimas. Dujos į Lietuvą atvestos visų pirma pramonei, beveik tik pramonei, kuri dirba pagal imperijos planus ir visų pirma jos reikalingas (jei kas nors kur nors susigundo pirma vietiniais reikalais pasirūpinti, tuo jau tampa kaltinamas "vietininkiškumo" nusidėjimu). Gyventojų namų reikalingas dujos, ta "nauja gyvenimo su kultūrinimo priemonė" Vilniuje tenka tik "pakeliui". Ir dabar tūla Bohumila Pestienė, Būgos g. 58-a, Vilniuje, jau užsikaitė arbatą dujomis. Bohumila (lietuviškai tas vardas reiškia "Dievui miela") turėjo laimės gyventi gatvėje, kuri buvo pakeliui į dujas turinčią gauti įmonę. Tad ji, drauge su keliais nuosimčiais kitų Vilniaus gyventojų, rodoma, kaip prekė prekylangyje, ir tai turės reikšti, kad štai: "anksčiau nesvajota, o dabar Lietuvoj žmonės jau dujas virtuvėse turi!"

Kaunui, Šiauliams, Klaipėdai dar teks palaukti metus kitus, ligi juos pasieks dujų vamzdžiai. Jie, tačiau, visur tarnaus visų pirma "dovanotojų" reikalingas. Apie gyventojų visuotinį ar bent plataus masto aprūpinimą dujomis dabar dar nėra kalbos. Kol tas reikalas bus Rusijos valdovų valioje, greičiau gali Karpatų dujų šaltiniai išsisemti, negu tie valdovai gali leisti nulašinti didesnius dujų kiekius gyventojų reikalingas. (LNA)

(Nukelta 14 psl.)

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION

**SAVE
SAFELY**
at **4%**
ANTICIPATED
RATE

ON SAVINGS

SAVINGS DEPOSITS INSURED TO
\$10,000.00
813 E. 185th St.
IV 1-7800

25000 Euclid Ave.
AN 1-1200

6235 St. Clair Ave.
HE 1-5670

GREETINGS and BEST WISHES

MILLER JEWELERS DIAMOND — WATCHES

WATCH REPAIRING ALL TYPES RELIGIOUS GOODS
ROSARIES PRAYER BOOKS CRUCIFIXES.

768 East 185th St.

HE 1-0225

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

THE HUMPHREY CO

EUCLID BEACH PARK

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

EUCLID IGNITION COMPANY

1062 East 185th St.

Call IV. 1-2222

KELIONĖS AMERIKOJE 1922–1924 METAIS

Ištrauka iš A. Žmuidzinavičiaus atsiminimų "Paletė ir gyvenimas" (9)

"Kraštas, kur gyventi yra geriau", -- taip amerikiečiai vadina savo Kaliforniją. Ar tas teisybė? Tur būt, taip. Ypač tiems, kurie jaučiasi ten geriau negu kur kitur ir turi pinigų.

Man, sakysim, smagiau būtų gyventi Alytaus apylinkėse negu Kalifornijoje. Meilės gamta, ne taip karšta. O ir sveikatos atžvilgiu nepalyginsi Kalifornijos su Džukija. Čia juoda duona, uogos, vaisiai, viršalų niekuomet nepakenks. Kalifornijoje, bent lietuviui, ne tas. Pavyzdžiui, nusiledę į Sacramento apskritys lygumas, buvome apsisotę nakvynės sode pas vieną fermerį. Ten jau prasideda palmės, oranžai, figos, morelės. Vaisingas šeimininkas pavaišino mus tik ką nuskintais nuo medžio migdolais ir figomis. Prisiminus tuos vaisius, dar ir dabar mano viduriai pradeda reikšti nerimą...

Šiuo metu esame šiaurės Kalifornijoje išgesusio Mount Shasta vulkano papėdėje. Ši kalną amerikiečiai išdidžiai vadina Amerikos Fujijama. Fujijama, kaip žinoma, yra puikus didingai gražios formos vulkanas Japonijoje, kurį japonai labai gerbia ir didžiuojasi juo.

Teisybė, Mount Shasta, irgi yra išgesęs vulkanas, tik jo komusinė išvaizda toli gražu neturi to didingumo, kaip kad japonų šventasis kalnas. Bet tas niekam nekludė, ir amerikiečiai tokiu būdu savo kalną reklamuoja. Ir vis tik Mount Shasta tebina žmogų savo puikia išvaizda.

Saulė jau gerokai pakilus, sėdau dirvonėlyje, sakau, pagausiu drobėn tą didingą gamtos kūrinių, kuris tik ką pasirodė iš už debesų. Buvo šilta saulėta. Darbas man sekėsi puikiai. Dėjau spalvas viena po kitos, gaudžiau įdomias formas, o aplinkui barškėjo iš visų pusių. Čia tyliau, čia garsiau barškėjo. Iš pradžių, paskendęs savo darbe, nekreipiau į tai dėmesio, bet kada čia pat per kokį metrą nuo mano kojų energingai kelis kartus barkštelėjo, pažūrėjau į tą vietą. Nagi, gražumėlis! Prieš mane kėkso rafuku susiraičiusi marga gyvatė. Iš centro iškilusi galva atkreipta į mane, ir juodos akys nejudamai žiūri man į akis. Dvilypis jos liežuvis, rodos, kartkarčiais smigčioja į mano pusę. Išorinėje ratuko pusėje stačiai į viršų stūksa buka uodega. Ta uodega kas porą sekundžių vis pabarškina.

--Esu pasiruošusi, pradėk, jei nori.

Bet aš neturėjau jokio noro su ja kovoti. Tad ji nepakeitė savo padėties, pabarškino man dar kartą ir dar kitą. Aš nejudėdamas ramiai žiūrėjau į ją. Po kiek laiko ji, matyti, nusprendusi, kad aš ramus padaras, nuleido galvą, gražiai išsivyniojo ir nušliaužė savais keliais.

Iš kitos pusės atšliaužusi jau barškino man kita, toliau trečia, ir taip nuolat per visą mano darbo laiką. Jos man nekludė. Taigi ir tapiau tą puikų Mount Shastos kalno paveikslą, barškančiųjų gyvačių akompanuojamas.

Baigęs darbą, panorau pakovoti su barškuole. Tad sulaukęs, kada viena prieš mane atsistojo, pasiruošusi kovai, aš lazdele paliečiau jos kaklą. Bet vos tik prisiliečiau, ji kaip žaibas pasišokėjo ir dantimis įkibo į galą lazdos. Kaip botagą pakėliau lazda į viršų kartu su gyvate. Iš po dantų per lazda varvėjo rudas skystimas. Tik gerai mosterėjęs, nusviedžiau narsią kovotoją nuo lazdos.

Jeigu lazda būtų buvusi gyva, tai jos gyvybės amžius šią valandą jau būtų baigtas, -- pamaniau, smagiai grįždamas prie mūsų palapinės.

Eina pro šalį du vaikėzai, vilkdami prie virvės pririštą barškuolę.

--Eė, sako, džentelmen, pirk šunį.

--Kokį šunį?

--O va šitą, kur vedamės prie virvės, jis piktas: puola, kanda. Nebrangiai -- 10 centų parduosim.

--Eikit po balų su savo šunim!

Į San Francisco, arba amerikiečiai vadina Frisco, iš karto neįvažiuos. Reikia iš pradžių pervažiuoti didelį Oaklando miestą

ir perplaukti plačią jūros įlanką, kuri skiria tuodu miestus. Vienas didžiulių garvežinių keltų, kuris kelia ne tik aibę automobilių, bet ir ištisus traukinius, perkėlė mus į kitą pusę, kur mus pasveikino gausūs dangoraižiai, Trenksmas, triukšmas, švilpukai, tirštas benzino kvapas pagavo mus, ir mes paskendome didelio tipiško amerikoniško miesto verpetuose. Reikėjo geros valandos laiko, kol išsinėrėme iš jo ir atsidadėme užmiesto palapinių lauke pietinėje pusėje.

Amerikos Vakarų "perlas" -- San Francisco -- dengia kelis kalnelius pusiasalį, kurį sudaro Ramusis vandenynas ir jo įlanka, sujungta su juo sąsiauriu, vadinamu -- Aukso vartai.

Dvi dienas apžiūrėjome šį įdomų miestą. Bene labiausiai mums čia patiko didysis miesto Aukso vartų parkas.

Minimą miesto parką sudaro 4 1/2 km ilgio ir beveik 1 km pločio keturkampis, kurio vieną galą plauna vandenyno vilnys, o kitas baigiasi pusiasalio, taigi ir miesto, centre. Parkas eina kalnais ir kloniais ir stebina savo nematytą neregėtų medžių ir kitokių augalų rinkinių. Amerikiečiai sako, kad ten yra didžiausias pasauly rinkinys jau visai kitur mūsų planetoje išnykusių augalų. Taigi su didele pagarba žiūrėjom į milžiniškus ožkabardžius, barzdotes didelius paparčius ir kitus nepaprastiausius floros unikumus.

Ypač didelį įspūdį mums padarė paparčių giraitė. Vaikščiojome mes jos tamsiuose rudos spalvos pavėsiose tarp rudų barzdėtų stobrių lyg šlapiais paslaptingais urvais. Dengė tuos urvus susipynę milžiniški žali lapai. Ir rodė mums, kad mes vaikščiojam po ne mūsų laikų mišką kokioje nors akmens anglies gdynėje, ir tik trūksta dinosauro ar kito kokio keisto šliužo -- milžino, kurs mums tą tikrą patvirtintų.

Įdomus mums buvo ir tame sode laikomas gyvų Kalifornijos paukščių rinkinys. Tiesiog imponuojantis skaičius. Ir daugelis tų paukščių gyvena ten laisvai medžiuose ir prie vandens be jokio matomo uždarymo. Tačiau mūsų jauniausiai keliauninkei labiausiai patiko viename užkampe įtaisytas originalus japonų sodas su tvenkinėliais, kaskadomis, aukštais lenktais tilteliais, tipiškais augalais, pagaliau su juokingomis trobelėmis ir siauraakėmis japonikėmis.

Koks didelis kontrastas, kada po stebuklingų parko grožybių ir tylos atsidiuri vėl San Francisco triukšmingose centrinėse gatvėse, o ypač kinų daly. Nei vieno medelio, nei žalumynų. Tos dalies gatvės labai nepanašios į paprastas Amerikos miestų gatves. Visi namai keisto kinų stiliaus. Namų durys ir iškabos papuoštos tipiškais juodais medžio drožtais ornamentais, su drakonais, baisiai išsiviepusiomis galvomis ir kitomis Saulės krašto grožybėmis. Krautuvės ir šaligatviai užversti begaliniais kinų audiniais, papuošalais, žaislais ir visokiais meno kūrinių. Ir gatvių ūpas kitoks. Nematyti to smarkaus judėjimo nei bizniškos energijos, taip visur priprastos amerikiečiams. Flegmatiškai prie namų krautuvė sėdi arba stovi šeimininkai, taip pat flegmatiškai siūlydami arba rodydami savo prekes. Jokios energijos, jokio entuziazmo. Jų keisti drabužiai ir dažnai kasos sudaro visai "neuropietiška" reginį. Moterų ir vaikų nematyti, jos, galimas daiktas, darbuojas kur viduje.

Būdami San Francisco, nuėjome nusilenkti Didžiajam okeanui. Saulė aukštai šviečiant, išdidus ir paslaptingas, plačiomis vilnimis klojo jis mums po kojomis savo gelmių keistus lapus ir rudus žalčių pavidalo augalus. Tyliai murmėjo ir skaisčiu vandeniu plovė mūsų pėdas. Nors platus, o toks, rodė švelnūs. Ir oras prie jo toks skaidrus, minkštutėlis.

Tik staiga, Dievas žino iš kur, pūstelėjo viena antra šalto oro vilnis, susidrumstė platus vanduo, ir netrukus paskendome šaltų drėgnų ūkanų voluose. Nusiminė, pastatė apykakles, grį-

žomė į miestą. Tokie oro pokštai -- tai San Francisco nemalonios ypatybės. Jau Oaklande ir toliau į rytus to nebūna.

Amerikiečiai mėgsta šiek tiek nepaprastus savo krašte daiktus būtinai vadinti didžiausiais, aukščiausiais, seniausiais arba gražiausiais pasauly.

Kalbant apie didžiuosius medžių Kalifornijos rezervatuose, reikia pripažinti, kad tai yra tikra teisybė. Medžiai ten tikrai yra seniausi ir aukščiausi pasauly. Aukščiausi sekvojos (sequoia

gigantea) medžiai yra tik minėtuose Sierra Nevados kalnų klonuose. Klionių pakankamai saugo nuo vėjų apylinkės kalnai, o jų dirva -- tai pelėnai, liekanos kadaise galingai veikusių čia vulkanų. Tie vulkanai kur-ne-kur kyšo ir dabar savo krateriuotomis galvomis iš Sierra Nevados viršūnių labirinto. Jie ir dabar didingi, bet jau amžiams apimę, ir tik šaltas baltas sniegas jų išdidžias galvas mirties uždanga pridengė.

Mūsų aplankyta didžiųjų medžių augimo vieta, būtent Meriposos didžiųjų medžių giria, turi daugybę didžiųjų ir keisčiausių egzempliorių.

Baisiai duobėti ir kalnuotukeliai, skesdami pelėnų dulkę, pa-

(Nukelta į 5 psl.)

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

CLEVELAND'S NEW EAST SIDE RAMBLER DEALER FLOYD STAMPS

"THE DEALINGEST DEALER IN TOWN"

I'VE CHOSEN TO SEE RAMBLERS OVER ALL
OTHER CARS BECAUSE R A M B L E R OFFERS
THE MOST FOR THE CAR BUYER'S MONEY.

R A M B L E R IS THE LOWEST PRICED OF ALL
COMPACTS.

FLOYD STAMPS RAMBLER DEALER

481 East 185th at Lake Shore Blvd. IV 1-4900
Open Evening til 9 P. M. Mon., Fri.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

EUCLID & COLLINWOOD POULTRY MARKET'S

LIVE FRESH AND DRESSED POULTRY

Call KE 1-8187 or Call MU 1-2041

LOUIS BAKER Mgr. HOWARD BAKER Mgr.
849 EAST 185th ST. 14801 SARANAC RD.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CANADA DRY GINGER ALE

EX 1-8800

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

JOSEPH M. SWEENEY

SHERIFF

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išsina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Duokim progos kiekvienam pasijusti esančiu vertingesniu...

Ištrigo atmintin A.L.T. Sąjungos namuose Bostone ruoštieji subatvakariai. Gal dėl to, kad Stasys Santvaras taip simpatyngai apie juos rašė Dirvoje, gal dėl to, kad neteko ten dalyvauti. Neteko matyti vargų ir rūpesčių juos ruošiant. Likosi tik patrauklusis tų subatvakarių įspūdis.

Kiekvienam tų subatvakarių buvo duota pagrindinė tema, kiekvienas jų turėjo atlikti tam tikrą uždavinį. Ir jis buvo atliekamas jaukioj, savoj aplinkumoj.

Pirmučiausia, nuopelnas tų žmonių, kurie sugebėjo įgyti ir įruošti jaukią pastogę. Nuopelnas ir tų, kurie sugeba tą pastogę tinkamai panaudoti tikslams, kurie jungia Bostono tautinės srovės žmones, jaunimą.

Pavyzdžiai patraukia. Pastogę jau turi ir Los Angeles. Tat abiejų vandenynų pakrantės turi šviesius žiburius, žiburius, savo šviesą sukančius ne į vandenynų bangas, bet į šio didelio žemynų lygumas, kuriose ne maža tokios šviesos reikės migloms ir ūkanoms prasklaidyti.

Eiliniai bendruomenės žmonės nekartą esame barami neeilinių visuomenės vadovų, kad blankstanti išeivijoje lietuviybė, tarp kita ko, ir dėl to, kad — nelankome susirinkimų. Jei tie visuomenės vadovai panagrinėtų priežastis, dėl kurių mes, eiliniai, nelankome susirinkimų ir tuo didžiai kenkiame svarbiems lietuviybei išlaikyti tikslams, gal ir pamatytų, kad priežastys tų nelankymų glūdi organizaciniame blankume, stokoje administracinių sugebėjimų susirinkimus padaryti naudingais ne vien organizacijų kasoms, bet paliekančiais ir eiliniams lankytojams dvasinio pasitenkinimo.

Gyvenimo sąlygos daugeliui nėra rožėmis klotos. Aukoti kelias valandas laisvalaikio susirinkimui, kuriame pati vadovybė nežino ko ji nori, ir vengimas tokių susirinkimų lankyti, dar nereiškia lietuviybės išsižadėjimo. Į susirinkimus, pobūvius, vaidinimus ir koncertus lankosi tie, kurie lietuviybės ne tik nėra išsižadėję, bet kurie norėtų matyti realesnius ir apčiuopiamesnius rezultatus, vadovybių planuojamus ir vykdomus už mūsų — eilinių suneštas aukas. Daugelis ir namie sėdėdami sugeba daugiau lietuviybei pasitarnauti, nei gaisdami laiką klausant advokataujančių atgyventiems "principams", kurie su šio meto gyvenimo reikalavimais nieko bendro nebeturi.

Norėtusi tikėti, kad panašių subatvakarių, kaip Bostone, yra ir daugiau. Kad ir ne nuosavoj pastogėj, kad ir pas kaimyną. Tik gaila, kad ne visur gali Santvaras dalyvauti. O norėtusi apie juos išgirsti, norėtusi bent mintimis juose dalyvauti, nes pas mus jų nėra...

Pasimatymai reikalauja romantikos, reikalauja dvasinės šilumos. Pasimatymai, pradedant dviejų jaunų studentų, baigiant viršūnių konferencijomis, reikalauja tam tikro pasiruošimo, programos ir — pramogos.

Nesiūlau vien tik pramogauti. Bet siūlau prisiminti, kad gyvename dvilypį gyvenimą, kietą ir pilką kasdienybę ir kartu lietuviškųjų reikalų rūpesčiais. Į tą antrąjį pažvelgę, tą lietuviškąjį, kartais kyla įtarimas, kad tyčia kas nors bando jį paversti pilkesniu už mūsų pilkąjį.

Norėtusi tikėti, kad bent ateityje, sėdamiesi idėjų iš patrauklesnių pavyzdžių, jei jau ne visur ant greitųjų namus prisistatysim, tai bent savo visuomeninį gyvenimą tvarkysim taip, kad ne iš pareigos, o su malonumu būsim aktyvūs jo dalyviai. Įliekim į jį daugiau dvasinės šilumos tiek aplinka, tiek turiniu. Duokim progos kiekvienam bent valandėlę pasijusti esančiu vertingesniu ir brangesniu visuomenės nariu, ne vien tik puslėta ranka, metančia skatiką į rinkliavoms besidarbuojančio kepurę. Kai šito sieksim apgalvotai, kai prie to eisim su širdim, o ne vien aukų lapu, būsim arčiau tikslo atžygiavę.

Tat iki pasimatymo sekančiame subatvakaryje, kur jis bebūtų!

J. Meškuitis

FIGARO ČIA, FIGARO TEN...

Beveik visoje lietuviškoje spaudoje, taip pat ir ir Dirvoje Nr. 97, mačiau idėjas po kelis paveikslus Balfo pirm. kan. J. Končiaus, iš jo kelionės po Europą, kur jis nusifotografavęs su seneliais, džiovininkais, vaikais. Bet kaip toj operoj -- "Figaro čia, Figaro ten...", paaiškinimuose po nuotraukomis tik

vieno kan. Končiaus pavadė te žinoma.

Gera, kad jūs po viena nuotrauka pridėjote pastabą, kodėl Balfas, siųsdamas nuotrauką, negalėjo išvardyti jo esančių džiovininkų. Kan. Končių mes vis gerai pažįstame, bet kas tie seneliai, džiovininkai?

Mes norėtume susipažinti su tais kuriuos šelpiame. Nuostabu, kad nesitelkė net išvardyti asmenų, sudarančių Balfo įstaigą Vokietijoje, o pasitenkino lakonišku užrašu "Balfo pirm. kan. dr. J. Končius Vokietijoje Balfo įstaigoje".

Gal geriausia tada tikty po visomis nuotraukomis dėti parašą: "Mes, kan. J. Končius -- Balfo įstaiga" --

V.J. Cleveland

SVEČIUOS PAS DAILININKĄ VYTAUTĄ K. JONYNĄ

Kai Woodhaveno Arūnų bičiuliai rinkosi į Apreiškimą parapijos bažnyčią ir vėliau į vestuvinio pobūvio salę pasisvečiuoti su ištekančia Rasa Arūnaite, tai tuo pačiu metu būrys Gustaičių draugų iš Bostono ir kt. atvyko į tas pačias vietas palinkėti laimingų atbė-

DĖL BARZDOTO PIEŠINIO

Laiškų skyruije buvo įdėtas V.R. laiškas iš N.Y., kuriame, polemizuojant dėl MŪSŲ VYČIO 3 Nnr. menamo piešinio viršelyje, tarp kitko taip teigiamas: "Žiaurumas nėra nei stačiatikių dvasiškų, nei rusų tautos būdingoji ypatybė".

Taip galima kalbėti visai neskačiūsiems istorijos ir, bendrai nemačiūsiems rusų. Juk vien Jono Žiauriojo laikus prisiminus, ne tik prašalaičiui, bet ir padoresniam rusui plaukai šiaušiasi. O patriarcho Nikono laikai, naikinant vadinamąjį "raskolą", kai ištisų gyvenviečių visi nariai gyvais buvo sudeginami ar net patys susidegindavo, nes žinojo neišlaikysią žiauriausių kankinimų, žinanties bent kiek rusų istoriją, yra neužmirštini laikai.

Vienas pavyzdys: Patriarcho Nikono įsakymu, garsusis protopapas Avakumas buvo nuvežtas į Pustoozerską (toje pačioje srityje, kurioje yra žinomoji mums Vorkuta), įmestas į iškastą duobę ir joje iškaltas net 14 metų. Už užsispyrimą, to paties Nikono įsakymu, 1861 m. Avakumas tapo pririštas prie duobės kranto įkalto paprasto kuolo ir gyvas suspirgintas.

Čia, trumpame straipsnyje, negi išklostyti visus rusų dvasiškų ir nedvasiškų žiaurumus. Juk, pvz., dar prieš nepilną šimtą metų, keliautojas per Sibirą dažnai aptikdavo žmones su išpleštom šnervėm, net išrautais liežuviais. Pats Čechovas pasivaizdavo rusą, besirengiantį "žygiui didžiajame kelyje" -- išsi-traukė iš pasuolės kirvį, peržegnojo, užsikišo už juostos ir išėjo...žudyti.

Bendrai, vargu yra pasaulyje žiauresnis sutvėrimas už rusą (nebent tik praktikuojantieji "akis už akį, dantis už dantį"). -- "Pjom, liudej bjom, -- čem ne živiom..." (geriam, žmones mušam, -- ku ne gyvenam...) -- kokie aplinkoje galėjo gimti toks žiaurumas? O tokių "perliukų", įgimto žiaurumo, ištisai pilna rusų istorija bei tautosaka. Ir tai visiems tinka -- dvasiškiams ar kokių kitų luomų atstovams. Kodėl taip yra?

Giliau nesiraušiant, siūlau p. V.R. žvilgtelėti į š.m. liepos 28d. "Nov. Russkoje Slovo", psl. 3-čią, skiltį 4-tą kur ras grynakraują slavo juodu ant balto iškiršta (beveik pažodžiui), kad rusų "muzikas" priprato prie kentėjimų ir net, pagal slavišką būdą, mėgėjasi, randa sau savotiško malonumo kentėjimuose. Atseit, mėgsta ir kitus kankinti. Tai todėl, kad rusų padarė kilo iš susiliejimo daugybės įvairių padermių bei rasių -- taip pat grynakraujų ruso išpažinta tame pačiame laikraštyje.

Taigi, amžių savatoje, kiekvienas rusas tapo lyg sandėliu įvairių formų žiaurumų (čia tik apie juos kalbame), prisimty iš totorių, kalmukų, turkų, graikų, suomių, kiniečių, kaukazičių bei visų kitų, kurių kraują ir pa-pročius savyje nešioja.

Kur kitur revoliucija ir jos pasėkoje įsigalėjusi reakcija, su ČK, GPU, NKVD, bei MVD, su DZERŽINSKIU, Jagoda, Ežovu, Berija, ir eile jiems panašių, galėjo išsilaikyti ir tarpti? Tik rusuose.

Stebiuosi, kaip, p. V.R. galėjo patiekti tokį teigimą lietuviško laikraščio skaitytojams! Jau nikliai neskaityti liet. spaudos, o seniai atsimena, kad ir vien tik skerdynes Kražiuose arba bolševikų siuntėjimą Tėvynėje. Tad ne šiaip tik susipažinę su rusais, bet ir jų žiaurumus gerai žino, nes savo kailiu patyrė anuos pasibaisėtinus žiaurumus čekistų, enkavedistų, emvedistų. O kas jie tokie? Dabar, slėgiančioje daugumoje, rusai.

JONAS D. ČESNA Chicago

STASYS SANTVARAS

gančių dienų vedančiam inž. ltn. Algimantui Gustaičiui ir jo puikiai žmonai Rasai. Pobūvio metu buvo net švelnių pastabų, kad keliolika bostoniečių savo "programon" nustelbė dešimtis newyorkiečių...

Ta proga dail. Vikt. Vizgirdai su žmona ir man su Ale vasaros padangėm atkilo malonus kvietimas pavišėti dail. Vyt. K. Jonyną pastogėj. Dvi paras užtrūkusi viešnagė buvo tikrai maloni, turininga, kupina

belsim. Na, jam dar teko bėgti į krautuves ir papildyti išsenkančias maisto atsargas, bet šiuo atveju ir aš jam stojau į talką. Žinoma, jis sąskaitas mokėjo, o aš tik krepšį nešiau... Kas kita buvo p. Jonynienei. Ji tikrai galėjo su tieka svečių pavargti, nes ne tik virė, kepė, čirškino, dabino skobnį, bet rūpinosi mūsų poilsiu, mūsų naktigultu, kiekvienam lyg sniegu aptiesdama guolį, kiekvienam pasakydama mielą žodį, o mūsų damoms atkviesdama į namus plaukų šukuotoją ir pasirūpindama jų suknių

Vyt. K. Jonynas Iliustracija Ant. Vaičiuliaičio "Auksinei kurpelei".

įspūdžių. Pats "bosas" Vyt. K. Jonynas, jeigu neklystu, su mumis tiek tepavargo, kad penktadienio vakare turėjo budėti, kol mes po vidurnakčio pas juos atsi-

kelionėję atsiradusiom raukšlėm. Grakšti, greita ir rūpestinga jos talkininkė buvo Giedrė Jonynaitė. Ji pasitiko mūsų giedria (kaip tinka jos vardui!) šypsena,

CLEVELAND'S NEWEST LARK VOLUME DEALER

1960 Lark Convertible
"6" automatic transmission, push-button radio, heater, padded dash, whitewall wheel covers. This car is like new \$1695

The finest of any and all like-new Used Cars Volume Is our By-Line

'60 CHEVROLET \$2295

Convertible Power steering, power brakes, radio, heater, gorgeous metallic gray, V-8, automatic, whitewalls.

'59 FORD \$1695

Galaxie 2-Door Hardtop Both cars have power steering, power brakes, automatic transmission, 8-cylinder, radio, heater, whitewalls. One is solid metallic gray with red interior. One is gorgeous red with white top. Both these cars you must see to believe.

'59 PLYMOUTH \$1195

Belvedere 2-Door Hardtop Red with white top, V-8, automatic transmission, radio and heater, whitewalls, sweep deck lid.

'58 FORD \$1095

Custom 300 Solid white with blue top, 6-cylinder, automatic transmission, radio, heater, whitewalls.

For the working man's shopping convenience our showroom is open from 11 A.M. to 9 P.M. Mon., Tues., Wed., Thurs., Fri.; Sat. we close at 6 P. M.

WE WANT YOUR TRADE-INS!

L. S. KERR MOTORS, INC.

EAST SIDE'S NEWEST CAR DEALER

3957 MAYFIELD RD.

OPEN DAILY 11 TO 9 SAT. 11 TO 6

EV. 1-7200

su ta pačia ir iš savo kiemo išlydėjo. Gal jai nederėtų per daug stebėtis, jeigu ir dabar kai kuris iš mūsų negalim to šypsno pamiršti...

Dail. Vyt. K. Jonynas su savo šeima gyvena nuosavam namely, 168 gatvė, Jamaica, N. Y. Namų numerio galima nežinoti, nes visoje gatvėje nėra namų, kurie būtų lango vitražu papuošti. Tą vitražą tėvas dailininkas paskyrė savo dukrai Giedrutei 1958 m. Mano didžiausia kaltė, aš nesumojau sužinoti, ką tą data reiškia. Tačiau iš to vitražo atpažinsi dail. Vyt. K. Jonyną. Jis vaizduoja skriejančią ir trimituojančią Angėlą. Nuostabiai graži spalvų gama, lengvas ir grakštus skriejančio jude-sys, meistriška kiekviena piešinio linija. Jonyno namų be numerio nerastum, jeigu visa 168 gatvė būtų papuošta jo darbo langų vitražais, bet tuo tarpu toj gatvėje tėra tik vienas namas su skriejančiu ir trimtuojančiu Angelu lange...

Žinoma, ne tik dail. Vikt. Vizgirdai, bet mums visiems kniedėjo, ką šiuo metu dail. Vytautas Kazimieras Jonynas dirba. Bet kas nors greitai galėtų mane pabarti, jei aš vienu atsi-kvėpimu paberčiau "paskutiniąsias naujienas". Ak, ne visi dar mes esam gerai pažįstami, dar mums gal nesykį teks kartoti žinomus faktus, kol mes savo meno kūrėjus geriau pažinsim ir savo širdyse jiems daugiau šilimos surasim...

Nenorėdamas per daug bėgti į lankas, nežiūrėdamas net į Liet. Enciklopediją, galiu trumpai pasakyti, kad Vyt. K. Jonynas yra dailininkas ir dailės mokslo mokytojas. Nepr. Lietuvoj kurį laiką jis buvo Taikomosios Dailės Instituto direktorius. Savo veidu jis yra kiek panašus į neseniai tragiškai mirusį Amerikos literatūros genijų Hemingway'ų. Jau prabėgo dešimtys metų, kai aš jį pažįstu. Kaip vyras, jis yra ne aukšto stato, bet visada gyvbingas, judrus, kupinas energijos, įvairių konstruktyvių ir gerų sumanymų, kurių nemenką dalį jis pats yra įgyvendinęs. Pvz., Vokietijoje, Freiburge in Br., jis buvo suorganizavęs Dailės Mokyklą. Ta mokykla per kelis metus išleido eilę gerai paruoštų dailininkų ir dailės žinovų (R. Viesulas, skulpt. Bakis, Dragūnevičius ir kt.). Įsikūręs JAV, Vyt. K. Jonynas jau šešeri metai dirba Fordhamo Universitete, kur yra dailės profesorius ir dailės departamento vadovas.

Į liet. dailės gyvenimą Vyt. K. Jonynas atėjo 1931 m. Nuo to laiko jis dalyvavo beveik visose liet. dailės parodose Lietuvoj ir užsieny. Dailininko karjeros pradžioj jis reiškėsi kaip grafikas. Toj dailės srity jis greitai surado savo veidą, ypač meistriškai apvaldė medžio raižybos techniką, sukūrė gausų kiekį meniniu požiūriu vertingų grafikos darbų. Ir to laikotarpiu — ankstybesniu ir vėlybesniu — aš prisimenu jo šventuosius Jurgį (tiesa, tas dabar jau ne šventas) ir Antaną, M. K. Čiurlionio portretą, ne vieną elegantiską knygos viršelį, didžią meninę vertybę — K. Done-laičio Metų ir W. Goethe's Verterio iliustracijas, Merimee Lokį, meniniu požiūriu su nepaprastu kruopštumu atliktus Vak. Vokietijoje (prancūzų zonos) pašto ženklus, visa eilę spalvotos grafikos darbų. Tai rodo, kad dail. Vyt. K. Jonynas yra didžiai darbšti ir kūrybinga asmenybė.

(Pabaiga kitam numeryje)

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniu ir pečiais šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimei atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

dovanos * taupytojams

PADĖJUS \$500.00 AR DAUGIAU
DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MĖN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokamo už
legalios
taupmonas!

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

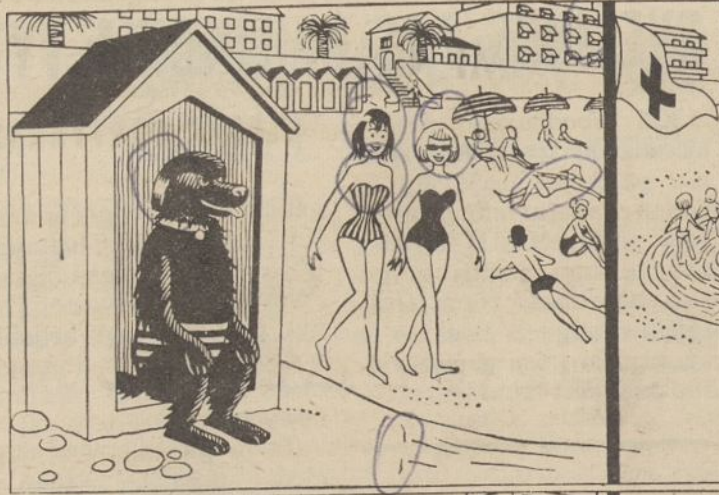
VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac ..	5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti prancūzų likerai	5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Abu piešiniai atrodo panašūs. Bet taip nėra. Jei esate pastabus, pabandykit per penkias minutes atrasti 7 skirtumus. Atsakymas bus kitame numeryje.

MASKVA TAIKOSI...

(Atkelta iš 1 psl.)

kuri A. Barauskas, naująjį kodeksą aiškindamas, neužsiminė, bet kuris yra maskviniuose bendruose nuostatuose, taigi yra ir Lietuvai suteiktajame kodekse. Tai nuostatas, kad kaltumas ir bausmės dydis nustatomas remiantis įstatymais, veikiančiais nusikaltimo metu. Kitaip sakant, baudžiamieji įstatymai neveikia "atgal" (atmestas vadinamasis retroaktyvumas). Dar daugiau: "atgal" veikia tik kaltinamajam palankūs lengvinantieji nuostatai. Būtent, jeigu kas prieš dabartinio įstatymo įsigaliojimą bus padaręs ką nors, kas anuomet įstatymuose nebuvo numatyta kaip baustinas veiksmas, bet dabar jau numatytas, tai naujasis įstatymas nebus taikomas. Bet, jeigu kas nors padaryta, kas tada buvo baudžiama, o dabar nebebaudžiama, arba nebe taip griežtai baudžiama (pavyzdžiui, jei pirma už tokį veiksma buvo numatyta bausmė ligi 25 metų laisvės atėmimo, o dabar tik iki 10 ar 15), tai taikomi jau lengvesnieji naujojo įstatymo nuostatai.

Taigi, jei dabartinis kodeksas būtų tikrai sąžiningai taikomas, tai tokių "bylų", kuriose teko nukentėti tūkstančiams Lietuvos žmonių 1940-41-aisiais metais, dabar jau nebegalėtų būti, nes nebegalėtų būti keliamos bylos už (būtus ar nebūtus) veiksmus, padarytus Lietuvoje tada, kai joje apie sovietinių įstatymų ga-

liojimą nebuvo nei kalbos.

Kaip veikė sovietinė baudžiamoji teisė anais laikais (ir ligi šiol), puikiai pavaizdavo mano paties "interview" su sovietiniu tardytoju Kauno kalėjime, 1941 metų, rodos, sausio 13 dieną. Pasitaikius "giedriai prosvaitai" tardytojo (vyresniojo tardytojo, NKVD majoro laipsnio!) nuotaukoje, paklausiau, kaip čia yra, kad, štai, pilnas kalėjimas žmonių, kurie sovietinei valdžiai nusikalsti, iš tiesų, net ir norėdami, neturėjo progos, nes buvo suimti beveik tuojau, kai tik ta valdžia Lietuvoj įsitaisė. Jie tardomi, klausinėjami apie tai, ką jie darė tada, kai jie gyveno krašte, kur sovietiniai įstatymai nei veikė, nei buvo žinomi, ir kai jie neturėjo jokios prievolės taikytis prie sovietinių įstatymų, ar gal dažnai turėjo prievolę elgtis net visiškai kitaip, ir kai ta jų elgsena jau buvo pateisinta pačios sovietinės valdžios, nepriklausomos Lietuvos valstybės, taigi ir jos teisinės santvarkos, pripažinimu.

Tardytojo (vyresniojo!) atsakymas prasidėjo šiais, iš tardytojo lūpų labai netikėtais žodžiais: "Ja ne jurist", tai yra, "aš ne teisininkas", todėl, girdi, jis negalįs man to klausimo išaiškinti teisinėmis sąvokomis, tačiau jis pasistengsias tą išdėstyti paprasta kalba. Jų, bolševikų, akimis žiūrint, sovietiniai įstatymai "veikia visam pasauly ir visais laikais, jie siekia kaip ateitį, taip ir praeitį". Tai, gi, esą, jeigu kas nors, net ir tolimiausiam pasaulio kampelyje gyvenamas, veikia prieš darbo klasės ir jos atstovus komunistų partijos bei sovietinės valstybės interesus, tas yra atsakingas prieš sovietinius įstatymus ir jis, anksčiau ar vėliau, kai tik sovietinių organų bus pasiektas, turės atsakyti.

Prijungus prie tos "filosofijos" dar ir pirma minėtąjį analogijos dėsnį, tai yra dėsnį apie baudžiamumą veiksmų, kurie baudėjams gali atrodyti bent panašūs į jų įstatymuose įsakmiai numatytuosius, buvo aišku, kad sovietinė baudžiamoji teisė iš tikrųjų yra ne tiek teisė, kiek paprasta policinė nuo-

žiūra. Dabar, bent teorijoje, toks nuožiūriškumas yra atmestas ir nauji baudžiamieji įstatymai jau yra panašūs į teisinius nuostatus visame

civilizuotajame pasaulyje priimtąja prasme. Ar tie nuostatai toki atrodys ir praktikoje, tą galės tik ateities parodyti.
(Bus daugiau)

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

PARSONS AND PARSONS

MAKERS OF WATERPROOF FABRIC
COLLARS AND CUFFS

Main Office and Factory — 413-15 Huron Rd.
413 HURON ROAD CH 1-7723

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

LOUIS MILNER CO., INC.

WALLPAPER AND PAINTS

12511 St. Clair Avenue

GL 1-2688

CleveLoans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

LET US
HELP
YOU

70 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDO IR KAIMININIŲ MIESTŲ LIETUVIAI - DIDI IR MAŽI KVIEČIAM! I

DEVINTĄJĄ LIETUVIŲ DIENĄ

RUGSĖJO 3 D.
PRADŽIA-12 VAL.
NEURŲ SODYBOJE
(BRUNSWICK, OHIO)

IVAIRI IR ĮDOMI PROGRAMA.

VISI LAUKIAM. SAVO ATSLANKYMU PAREMSITE LB TIKSLUS.

DOLERIAI IR CENTAI

K. GAIDŽIŪNAS

Mažieji automobiliai

Mažieji automobiliai, kurie su kiekviena nauja diena tampa daugiau ir daugiau populiariu, turi pastebimą ir kartu nepastebimą efektą Amerikos ekonominiame gyvenime.

Pastebimas pasisekimas yra statistiniai daviniai kurie skelbia mažųjų automobilių populiarumą, kylantį iš automobilių pirkėjų reikalavimo pigesnių ir ekonomiškesnių susisiekimo priemonių. 1957 metais mažieji automobiliai sudarė tik 1,5% visos automobilių produkcijos. 1959 metais šis skaičius jau pakilo iki 10%, o 1960 metais iki 24% šiais 1961 metais mažųjų automobilių kiekis jau siekė net 35%.

Trys populiariausi automobilių gamintojai -- Fordas, Chevrolet ir Plymouth 1959 metais gamino 1 mažą automobilį iš 5 pagamintų. Šiais metais iš pagamintų 5 automobilių jau 3 yra mažieji automobiliai.

Nepastebimas mažųjų automobilių efektas JAV ekonomijoje yra kiek sunkesnis tiksliai nustatyti. Pavyzdžiui, mažieji automobiliai gali sumažinti valstijų gazolino mokesčių pajamas, nes šie mažieji automobiliai sunaudoja mažiau gazolino.

Ohio valstijoje, gazolino mokesčių apskaičiavimas, birželio 30 d. pasibaigus finansiniams metams parodė, kad mokesčių pajamos buvo didesnės negu praėjusiais metais. Bet čia reikia neužmiršti, kad Ohio pakėlė gazolino mokesčius 2 centus galionui. Iš to ir susidarė ši didesnė mokesčių pajamų suma. Ohio Finansų Departamentas tikėjosi gauti \$60,000,000 naujų pajamų iš gazolino mokesčių pakėlimo, bet surinkta suma pasirodė net \$6,000,000 mažesnė.

Alyvos bendrovės, kurios gamina ir parduoda gazoliną, taip pat yra mažųjų automobilių paliestos. Parduoto gazolino kiekis visame krašte nėra nedidelis.

Jo, o gazolino atsargos, alyvos bendrovių nusiminimui, auga ir auga. Alyvos bendrovės taip pat nesitiki padidinti brangesnio (premium) gazolino pardavimo kiekį, nes mažiesiems automobiliams tas stipresnis gazolinas nereikalingas.

O kaip su plieno bendrovėmis? Jų pasisekimas ar nesėkmė taip pat yra surišta su mažųjų automobilių gamyba.

Mažieji automobiliai reikalauja tik du trečdalius plieno, naudoto pagaminti standartinio dydžio automobilį. Mažieji automobiliai taip pat naudoja didesnius kiekius kitokių metalų, ypač aluminijaus.

Kitas, dar nepilnai atsakytas klausimas yra, kaip mažieji automobiliai palies automobilių gamintojų pelną. American Machinist žurnalas praneša, pavyzdžiui, kad Fordo bendrovės pelnas iš mažojo automobilio Falcon yra 18% mažesnis, negu iš standartinio dydžio Fordo. Standartinio Fordo pelnas svyruoja tarp \$260 - \$315. Didžiausia mažesnio pelno priežastis yra žemesnė mažojo automobilio kaina.

Išlaikyti tokį patį pelno lygį, trijų populiariausių automobilių gamintojai, būtinai turi parduoti daugiau automobilių. 5,6% daugiau pagal kai kuriuos stebėtojus, jei mažieji automobiliai užima 30% visos automobilių produkcijos, ir 8 - 10% daugiau, jei mažieji automobiliai sudaro pusę visos automobilių produkcijos.

Stebint, kaip automobilių gamintojai metasi į mažųjų automobilių gamybą, kyla klausimas -- kada "automobilių automobiliai" -- Cadillacas išleis mažąjį "broliuką". Atsakymas: niekada!

Pagal automobilių pramonės specialistų nuomones, trys dalykai yra garantuoti šiame pasaulyje: mirtis, mokesčiai ir garantija, kad Cadillacas parduos 150,000 automobilių kiekvienais metais.

Ir šiandien Cadillaco produkcija vyksta normaliu tempu -- dirbama 5 dienas savaitėje, ir kasdien pagaminama 672 automobiliai.

Yra kelios priežastys, kodėl nematysime mažojo Cadillac. O jos tokios: parduotų Cadillacų skaičius nėra nemažėja, pelnas yra geras, pirkėjai ir pardavėjai yra pilnai patenkinti. Tik nemažą rūpestį Cadillac gamintojams kelia kito garsaus,

prabangaus automobilio -- Packardo mirtis.

Prieš kelis dešimtmečius Packardas buvo rimtas Cadillac konkurentas. Didelis parduotų Packardų skaičius tai bendrovei davė naują mintį -- jei Packardai yra taip populiari prabangioje rinkoje, tai mažesnis, ir ne toks prabangus automobilis, bet su Packardo vardu, turėtų turėti puikų pasisekimą ir pigesnių automobilių klasėje.

Nutarimas buvo priimtas, automobilis suprojektuotas, ir rodė nauji, mažesni ir pigesni Packardai.

Rezultatas? Mažasis Packardas pigesnių automobilių klasėje neįgijo populiarumo. O prabangių automobilių pirkėjai ir savininkai pradėjo pirkti Cadillacus ir Lincolnus. Mat, koks malonumas dideliam ponui ir poniai važinėti Packardu, kada ir jų tarnai važinėja Packardais...

KELIŲ AMERIKOJE...

(Atkelta iš 2 psl.)

siekėme tą nuostabią milžinų slėnį. Jeigu anksčiau ir matėme, ir stebėjome Vakarų Amerikos miškų didžiausius medžius, jeigu didžiavomės mūsų Stelmuzės ažuolu, tai čia, pamatę pirmą tokį milžiną, tiesiog visi išsižiojome iš nustebimo. Nejaugi tai tikrėnybė? O šis dar tik vienas iš tų mažesniųjų. Aplink jį tik 36 žingsniai! Jo vidurys išdegęs. Įėjome į jį visi penki ir pamatėme, kad užimame tame juodame urve tik mažą kampelį, kad ten galėtumėm laisvai tilpti dar bent dvidešimt kartų po tiek pat žmonių. O ten aukštai aukštai jo garbinuota viršūnė. Nė vienos sausos šakos nematyti. Žaliuoja, net miela.

Kitas toks milžinas, tik, rodos, dar didesnis, netolimaigulėje išvirtęs. Prie jo lentelės su užrašu "pargriuvęs monarchas". Matėme fotografiją, kaip juo išilgai pilnas vežimas žmonių, ketverto arklių traukiamas, važiuoja sau, ir tiek. Iš šonų prie vieno ir kito galo pakloti lentų tiltai, kuriais galima ant jo užvažiuoti ir nuvažiuoti.

Kitoje vietoje yra taip pat išgriuvęs ir be to dar vidury išdegęs medis. Jo vidury kaip tuneliu ramiai gali sau važiuoti ir pravažiuoti vežimas.

Dar vienas gyvas milžinas, kurį privažiavome, buvo tai Pilskasis gigantas. Jo ratlankis apačioje siekia 93 pėdų, skersmuo -- 29,6 pėdų, aukštumas 204 pėdos. Spėjamas jo amžius 4000 metų. Apie to medžio didumą galima būtų pasakyti, kad, iškirtus per jį skersai tunelį, lengvai galėtų juo kartu šalimais pravažiuoti paprastas gatvės tramvajus ir du vežimai. Jeigu jį visą supiaustytum į vieno colio storumo lentas, tai iš tų lentų galima būtų padaryti skrynją, kurioje laisvai galėtų tilpti dvi Kauno bazilikos. Šis medis yra trečias savo didumų pasauly. Pirmas, vardu, Generolas Shermanas, kiek žinoma, didžiausias mūsų planetoje, yra netolimaigulėje šalia Sekvojos parke. Jo skersmuo 36,5 pėdų, aukštumas 280 pėdų. Kitas Generolas Grantas to paties vardo parke -- 260 pėdų aukščio.

Mūsų apžiūrime Pilkojo giganto šakos, kyšančios kažkur padangėje, atrodo kaip storių keistai susukti rąstai. O per

žaliuojančią garbinuotą viršūnę dangaus nematyti.

Netrukus mūsų automobilis išsiritė per kitame medį iškirstą tunelį. To "dėdės" vardas Vavona. Vedant tomis vietomis plentą, jis atsidūrė plento linijoje. Ką su juo padarysi? Kirsti gaila, plentą išsukti nepatogu. Na, tai ir išdrožė skylę per jo vidurį. Tuo lengviau tas buvo padaryti, kad "dėdė" Vavona gerokai jau buvo išpurtes. Skylė plati, keturkampė. Mūsų hudsonas be jokio pavojaus užkliūtį iškilmingai tuo tuneliu prasilinko.

Tokių medžių, per kurių kelmus prakirstas kelias, yra ten ir daugiau. Prisimenu dar vieną didį, vardu Teleskopas. Jo viršūnė nulūžusi, ir žalių šakų kepurė iš didelės aukštos milžiniškos skėčiu pridengia platų žemės ratą. Jis, kaip ir daugumas tų milžinų, išpurtes viduje, ir, tur būt, perkūno išdegintas. Išdegintas, tik nepaprastai, nes iki pat nulūžusios viršūnės. Taip ir riogso jį šiai tuščias viduje kaip dūmtraukis. Įėjus į vidų, per apskritą skylę viršuje matyti dangus. Nuo to ir gavo jis savo vardą.

Meriposos slėny auga ir kitokių medžių, pušų ir eglių giminės. Jie irgi milžiniški, bet vis tik toli gražu neprilygsta aprašytiems miškos galūnams. Pernakvojė tų didingų karalių globoje, anksti rytą pasileidome toliau į pietus tiesiausia kryptimi į Los Angeles, kurį manėme dar tą pačią dieną pasiekti.

(Tęsinys kitame numeryje)

Dr. J. Bartkus, atvykęs iš Chicagos į Ramonos ir Kęstutis Gaidžiūnų vestuves, Clevelande turėjo progos pasikalbėti su clevelandiečiais. Nuotraukoje iš kairės: H. Lukoševičius, Dr. J. Bartkus, St. Astrauskas ir Vytautas Orintas.

J. Plodžinsko nuotrauka

J. P. MULL - MULIOLIS

E. 305 St.

3 mieg. mūrinis, pilnas rūšys, 100x520 medžiais apaugęs sklypas. Netoli Shore Gate Shopping Center. \$18,900.

Colonial Hts.

5 kamb. ant vieno aukšto. Labai gerai prižiūrėtas ir modernus namas. Geriausia apylinkė Clevelande.

Vienos šeimos \$11,500

4 mieg., pilnas rūšys, garažas, gerame stovyje.

East Cleveland

Į pietus nuo Euclid gatvės netoli Windermere 2 šeimų 7-7. \$18,500.

Netoli Terrace Rd.

4 mieg. pusiau mūrinis erdvus, gerai užlaikytas, vienos šeimos namas. Patogi vieta gyventi. \$19,700.

2 šeimų \$15,500

Labai gerai prižiūrėtas, po 5½ kamb. netoli susisiekimo.

2 šeimų \$13,900

Po 5 kamb., 2 garažai, lietuvių -- lenkų rajone.

7 kamb. \$10,600

2 virtuvės, 2 vonios, 4 kamb. apačioje, 3 kamb. viršuje, atskiras įėjimas į antrą aukštą, puikus sklypas.

A. DAILIDĖ - Lietuvis bendradarbis ir E. Clevelando skyriaus vedėjas. Tel. UL 1-6666

Parengimų kalendorius

RUGSĖJO 3 D. Devintoji Lietuvių Diena Neurų sodyboje.

RUGSĖJO 10 d. LVS Ramovės gegužinė p. Apanių sodyboje -- 12518 Lake Shore Blvd.

RUGSĖJO 23 D., Slovenian Auditorium, Dirvos 46 metų koncertas -- balius.

LAPKRIČIO 4 D. SLA 14 Kuopos gyvavimo 60 metų sukaktuvių minėjimas.

SPALIO 7 D. Jonės Kvietytės išraiškos šokio koncertas. Rengia Dainavos stovyklos globos komitetas.

Į pietus nuo Euclid Ave. mūrinis vienos šeimos namas.

5 miegamieji ir vonia 2-rame ir 2 kambariai ir vonia 3-čiame aukšte. Karšto vandens šildymas. 2 automobilių garažas.

Namas reikalingas dekoravimo iš vidaus, bet labai geros statybos.

J. Širvaitis
WM. T. BYRNE
Real Estate
1535 Hayden Ave.
Office -- MU 1-6100;
home -- KE 1-4080
(99)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

EAST CLEVELAND -- 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE -- 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

